

Utvecklingsförvaltningen

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsberättelse 2012

tyresö kommun

Årets verksamhet

Fritid

Fritidsavdelningen har under 2012 i samarbete med kulturavdelningen och kommunens föreningar fortsatt sitt nära samarbete med Tyresö Föreningsråd. Rådet arbetar för att föreningarna ska få ökad möjlighet till insyn och påverkan. Tre kommunala tjänstemän är adjungerade; två från fritidsavdelningen och en från kulturenheten. Rådet arrangerar olika kurser och utbildningar som gynnar föreningslivet. Under året arrangerades även en diskussionskväll med Hanna Hallin från Sektor3 - tankesmedjan för det civila samhället. Föreningsrådet deltog också i utnämningen av föreningspristagare och som prisutdelare vid Kultur- och idrottsgalan och var samarbetspartner på Tyresöfestivalen.

Fritidsavdelningen satsar på informationsområdet och fortsätter att utveckla Föreningsportalen, som är en viktig funktion till förmån för kommunens föreningsliv och samlar all föreningsinformation på ett och samma ställe. Föreningsnytt, som är ett elektroniskt nyhetsbrev, har kommit ut med åtta nummer.

Under 2012 har föreningslivet erbjudits att via tyreso.se presentera sina lovaktiviteter i evenemangskalendern. Föreningslivet får på så sätt en god möjlighet att enkelt marknadsföra sina aktiviteter.

Uthyrningsverksamheten på föreningsgården Kvarnhjulet har under 2012 legat på en fortsatt mycket hög nivå. Lokalerna inrymmer modern utrustning och erbjuder konferensmöjligheter och festuthyrningar.

Övriga kommunala anläggningar som fotbollsplaner, idrottshallar, gymnastiksal, ishaller etc. står för en total bokningsfrekvens på över 70.000 timmar per år. I huvudsak är det barn- och ungdomsföreningar som står för den största andelen.

Fritidsavdelningen har i augusti varit deltagande på skolstarts-event som arrangerades av Centrum-bolaget. Syftet var att besökare i centrum skulle få möta det rika föreningslivet i Tyresö genom ett antal pröva-på-aktiviteter. Fritidsavdelningen tillsammans med 10 idrottsföreningar fanns på plats för att informera och svara på frågor om kommunens utbud.

I september invigdes kommunens nya arrangemangsarena, Tyresöhallen. Anläggningen inrymmer en A-hall med en läktarkapacitet för 800 åskådare. Tyresöhallen innehåller även en B-hall, uppvärmningshall, gym, konferensrum samt kontorslokaler. Hallen är specialanpassad för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Fritidsenheten deltog även i september på Tyresöfestivalen.

Under hösten erbjöds samtliga föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet utbildning i ApN (Aktivitetskort på Nätet). ApN är ett internetbaserat program som förenklar närvarorapportering av Lokalt aktivitetsstöd. Verktöget implementeras löpande under 2013 och kommer från och med 1 januari 2014 att hantera all redovisning.

Bibliotek

Kultur- och fritidsnämnden har antagit bibliotekets lagstadgade biblioteksplan som tillsammans med bibliotekslagen, nämndplan och enhetsplanen utgör grund för mål och åtaganden inom bibliotekets verksamhetsområde.

Under året besöktes biblioteken i Tyresö av 247 800 besökare och bibliotekets webbsida av 82 423. Via bibliotekets webbplats ARENA och med biblioteksappen ”My Library” med självservice via smartphone och surfplattor, utträttades 31 680 biblioteksärenden.

Biblioteken hade ett sammanlagt öppethållande med 127 timmar i veckan vintertid. Huvudbiblioteket i Tyresö centrum fortsatte att hålla öppet med självbetjäning mellan 9-10 måndag till fredag hela året om. Förskole- och skolgrupper togs emot på alla tre biblioteken utanför ordinarie öppettid. Det totala antalet öppettimmar ökade från 5141 timmar 2011 till 5748 timmar 2012. Ökningen beror till största delen på att Trollbäckens bibliotek, som hölls helt stängt för ombyggnad i 5 månader 2011, nu var öppet som vanligt. Nytt för i år var att båda våra filialer höll öppet en dag i veckan under hela sommarperioden, vilket var mycket uppskattat, speciellt i Trollbäcken som vanligtvis brukar ha stängt sex veckor under högsommaren. Biblioteken hjälpte under året till med att genomföra förtidsröstningen i den lokala folkomröstningen i Tyresö.

Kultur

Verksamhetsåret 2012 bjöd på en rad nysatsningar inom kulturområdet.

- Avancerat program – kulturskolan startade ett avancerat program för elever som vill satsa extra på musiken. Fem elever antogs till programmet som innebär längre lektionstid, biinstrument, musikteori och möjlighet att gå kvar till 22 års ålder.
- Kulturskolans sångundervisning – under sommaren beslutades en extra satsning på kulturskolans sångundervisning och en extra tjänst instiftades.
- Fejmkollo – under sommarlovets sista vecka satte tre pedagoger upp en musikal. 21 barn i åldrarna 9-13 år deltog och arbetade i grupper med dans, teater och sång. Projektet genomfördes i samarbete med ABF.
- Öppen ateljé – vuxna och ungdomar har sex kvällar per termin kommit till kulturskolans bildsal för eget skapande. Besökare betalar 70 kr/gång och det finns 14 platser.
- I skuggan av en markis – Under sju års tid har en grupp Tyresöbor forskat i historien om Brevikshalvön. Deras arbete har resulterat i ett unikt intressant material om kommunens historia. Nämnden beslutade under året att bistå med tryckkostnaderna.
- I prins Eugens fotspår var ett samarbete med Waldemarsudde, Tyresö hembygdsförening och Svenska kyrkan. Under sommaren visades en utställning med aldrig tidigare visade fotografier från målarprinsens somrar på Lilla Tyresö. Under 2013 följs detta upp med en utställning och bok om konstnärskollektivet i Tyresö.
- Söndagsöppet på Café Bonza – en extra satsning gjordes inom nämndens ansvarsområde på kommunens ungdomskafé.
- Sommarcafé i Skatepark 135 – under sommarmånaderna drev Café Bonza ett kafé, lånade ut säkerhetsutrustning och höll skatekurser med mera.
- Naturen som klassrum – kompetensutveckling för lärare, hur de kan använda naturen invid sin skola i undervisningen. Det genomfördes som ett pilotprojekt på fyra F-5-skolor, och skolorna är intresserade av att bekosta en fortsättning under 2013.

Den löpande verksamheten

I kulturskolans verksamhet deltog under året 1361 elever i teater, dans, bild, musiklek samt sång och spel. 189 av dessa är inskrivna på kulturskolan genom samarbetet med Funky kidz. 14 elever har förlängd lektionstid och fem går avancerat program. Kulturskolan genomförde konserter och elevframträdanden i varierande storlek, exempelvis vårshowen i Forellen med dans, musik och teater den 11-12 maj; en stödkonsert för Världens barn den 5 november på Forellen och en adventskonsert Bollmoradalens kyrka den 3 december. Medeltidsdagarna var ett tillfälle när hela enheten arbetade tillsammans och även elever från kulturskolan deltog.

Café Bonza har haft 5515 besökare i den öppna verksamheten. Man har öppet fyra kvällar i veckan och har filmtema på måndagar, tjejkväll alternativt ”prat i kvadrat” där aktuella ämnen diskuteras tillsammans med inbjudna gäster på onsdagar samt konsertkvällar på fredagar. I år utökades öppethållandet med söndagar då det är olika aktiviteter. Utöver den öppna verksamheten har ett antal projekt genomförts: Man har stöttat ungdomarna när de arrangerade Tyresö Metal festival den 4 februari. 20 band från Stockholmsområdet deltog och cirka 200 besökte arrangemanget. Under sommaren höll verksamheten i ett kafé vid Skatepark 135. Den 2-4 november arrangerades ett LAN med 28 deltagare.

Tyresö naturskola har under 2012 genomfört tre teman: Vintertema för årkurs 2 (27 klasser/598 elever), vattentema för årkurs 5 (26 klasser/519 elever) samt klimattema för årkurs 9 (14 klasser/315 elever). Sju fortbildningar för personal i förskolan och grundskolan har genomförts med sammanlagt 90 deltagare. Två förskolegrupper och två grundskoleklasser (sammanlagt 89 barn) vann lottdragningen i kommunens skräpplockarkampanj och fick tillbringa en äventyrsdag på naturskolan. Tre klasser från åkkurs 4 (sammanlagt 66 elever) har deltagit i temadagar om träd. Två öppna arrangemang har genomförts; en familjedag med vattenhävning i Kolardammen, då sju personer deltog (tre vuxna och fyra barn) och en slätterdag vid Ahlstorp med cirka 40 deltagare. Naturskolan har producerat och distribuerat fältanpassade smådjurshäften, i första hand till kommunens skolor. Skolorna har också fått låna utrustning från naturskolan. Naturskolan genomför naturvandringar för olika grupper, bl.a. med SFI-elever.

I konsthallen arrangerades 8 utställningar under året. Sammanlagt 22 740 personer besökte konsthallen år 2012. Föreningen Hantverksgårdens vänner fyllde 20 år vilket uppmärksammades med en utställning under våren. Tyresö Jazz- & Blues Club ställde ut bilder och minnen under hösten då föreningen firade 25-årsjubileum. Två föredrag ordnades i samarbete med Tyresö konstförening bland annat kom Olle Granath och berättade om Strindberg som bildkonstnär. Inventeringar av den kommunala konsten utfördes på Skånbyalongen på Tyresö slott, Lilla Tyresös vandrarhem samt - inför flytten - den gamla simhallen. 135 Tyresöbor lämnade in 253 verk till 2012 års Julsalong.

Under året besöktes kommunen av professionella teatergrupper som spelade offentlig barnteater på de tre biblioteken, vid Tyresö Bygdegård och på Forellscenen. Totalt 27 föreställningar spelades för 1564 personer, varav drygt hälften var barn. Programmet Sagornas skog var en upplevelsedag i Albyskogen som genomfördes i samarbete med Naturskyddsföreningen.

Under våren genomfördes två konserter med afternoon tea på Kulturcentrum Kvarnhjulet med trubaduren Lasse Tennander (12/2, 86 besökare) och franska

chansons med Camilla Ringquist (1/4, 42 besökare). Under hösten arrangerades tre soppkonserter under lunchtid med folkmusikgruppen Garizim (20/9, 25 besökare), musikalartisten Åsa Bergh (18/10, 45 besökare) och jazzsångerskan Madeleine Östlund (22/11, 45 besökare).

2012 bjöd vi in till två författarträffar – Bengt Ohlsson (4/2, 25 besökare) och Jan Arnald alias Arne Dahl (6/10, 29 besökare).

Två kulturhistoriska program arrangerades: arkeologen Mattias Pettersson hade ett föredrag om forntiden – Tyresö Före Tyresö (90 personer). Eric Magnusson berättade om Intressanta ägare till Tyresö slott (65 personer – samarbete med Tyresö hembygdsförening). Dessutom arrangerades Slottets dag den 18 juni: en heldag med aktiviteter, uppträdanden för barn och vuxna och visningar av Tyresö slott.

I samband med skolloven har kulturenheten erbjudit en rad lovaktiviteter som framförallt riktats till barn i 6-13-års åldern. På sportlovet kom totalt 100 barn till skaparverkstad i biblioteken i centrum och Trollbäcken. Det blev fullsatt (2 x 45 personer) när Teaterbussen kom till biblioteken i Trollbäcken och Strand. Höstlovsaktiviteterna hölls i Kvarnhjulet den 30-31 oktober. Dagarna fylldes av allehanda aktiviteter på tema slöjd, man kunde gå på teater eller göra en studioinspelning med riktiga musiker och få med sig en cd med musiken hem. Kulturenheten sammanställde ett informationsblad till sport- och höstlov där aktiviteterna presenteras.

Samverkan med andra (i urval)

Enheten samarbetar med fritidsenheten och handikapprådet kring teater för barn med särskilda behov. Under året har teater erbjudits dagtid för denna målgrupp. Totalt blev det sju föreställningar som fick 370 besökare. Samtliga särskoleelever bjuds in från förskolegrupperna upp till gymnasiets särklasser. Föreställningarna brukar vara mycket uppskattade.

Kulturenheten stödjer föreningslivet genom att marknadsföra deras offentliga arrangemang. Enheten stödjer även föreningarnas offentliga kulturarrangemang genom bidrag och genomför en del samarrangemang med föreningslivet som framgått ovan.

Under året genomfördes, i samarbete med socialförvaltningen, 10 musikprogram med professionella artister på kommunens äldreboende Björkbacken. Evenemangen sågs av 670 personer. Att besökssiffran är lägre än förra året beror på den nya lokalen, av utrymmesbrist kan vi inte längre bjuda in allmänheten. På äldreboendet Ängsgården arrangerades ett musikprogram (25 personer).

Skapande skola: kulturenheten samarbetar med Barn- och utbildningsförvaltningen och söker medel från Statens kulturråds satsning på kultur i skolan. För läsåret 11/12 beviljades 690 000 kr, för läsåret 12/13 beviljades 1 113 000 kr. Kulturenheten har för dessa medel under 2012 köpt in och arrangerat kultur för 3727 elever i årskurs 1-9. Se tabell nedan.

Tabell: Kulturarrangemang för elever i årskurs 1-9.

	Aktivitet	Aktör	Föreställning	Antal elever
1	Dansföreställning & workshop	Dansgruppen Agnes	<i>Stick och Virk</i>	429
2	Pantomimföreställning & workshop	Pantomimteatern	<i>Charlies unge</i>	545
3	Upplivelsesdag och kulturarv	2 fortidspedagoger	<i>Möt forntiden i Alby</i>	559
4	Författarbesök på biblioteket	<i>U Sindt, G Wessnert, A Norlin, K Gordan, T Halling</i>		450
5	Visning och skapande i Konsthallen	2 bildpedagoger	<i>Visning & verkstad</i>	485
6	Lokalhistoria och kulturarv	Nordiska museet	<i>Visning av Tyresö slott</i>	400
7	Filmanalys	Folkets Bio/Zita	<i>Film om utanförskap</i>	380
8	Operaattack, sångworkshop & föreställning	Folkoperan	<i>Julius Ceasar</i>	272
9	Teaterföreställning	Teater Barbara	<i>Serendip</i>	208
Antal elever som deltog i <i>Skapande skola</i> under året				3 727

Måluppfyllelse i Nämndplan

Mål 1

Bibliotekets kostnader i kronor/öppettimme för 2012 ska minska med 5 %, med bibehållet antal öppettimmar.

- Målet är uppfyllt

Biblioteket förmådde minska kostnadsramen med 850 000 kr med bibehållet antal öppettimmar.

Mål 2

Kötiden till kulturskolan ska minskas till maximalt 6 månader.

Kötiden för fiol, trummor, sång (de flesta) mellan 0-5 månader. Gitarr och piano < 5 månader och 29 dagar.

- Målet är uppfyllt

Mål 3

NRI (Nöjd-Region-Index), faktor fritidsmöjligheter ska ligga bland de tio procent högsta värdena i riket (bland de kommuner som deltar i undervisningen) i SCB:s undersökning 2013.

Senast Tyresö var med i undersökningen var år 2011. Av de 127 kommuner som var med i det årets undersökning placerade sig Tyresö bland de 22 bästa kommunerna, dvs 17 procent fick bättre resultat än Tyresö. Fritidsavdelningen arbetar på bred front för att NRI ska öka. Exempelvis delas foldern "Kul fritid i Tyresö" ut till alla barn i årskurs F-6. I foldern ges föreningslivet möjlighet att helt kostnadsfritt berätta om sin verksamhet. Vidare har skyltningen i och runt Alby Friluftsgård förbättrats.

Information om badtemperatur samt is- och skidspårsförhållanden har förbättrats via kommunens hemsida.

Kvalitetsgarantier

Fritidsavdelningen

- Bidrag till föreningar betalas ut senast 14 dagar efter att kommunen fått in en komplett ansökan.
- Vi arrangerar föreningsträffar för samtliga föreningar i kommunen två gånger per år.

- När en förening hyr en lokal och behöver en vaktmästare finns vi på plats inom 30 minuter.
  - Om en förening inte kan använda en bokad lokal på grund av vårt agerande kompenserar vi med en ersättningslokal.
- Samtliga kvalitetsgarantier uppfylldes.

Bibliotek

- Biblioteken är alltid bemannade med fackutbildad och kompetent personal, även vid de tider servicedisken är obemannad.
  - Det finns möjlighet till självservice via bibliotekets webbplats dygnet runt.
  - Biblioteket ger service till alla som efterfrågar våra tjänster. Det gäller även personer som inte själva kan besöka biblioteket, till exempel funktionsnedsatta och personer som är långvarigt sjuka.
  - Vi bjuder in alla förskoleklasser, skolornas årskurs 2 och 4 samt grupper från barnavårdscentralen till boktips och visning av biblioteket varje år.
- Alla kvalitetsgarantier för år 2012 är uppfyllda utom åtagande mot årskurs 4.

Bibliotekets åtaganden i enhetsplanen avseende verksamhetsåret 2012 var följande:

- Fortsätta bygga ut självbetjäning i biblioteken och via webb och mobil
  - Alltid pröva om en tjänst kan utföras digitalt för att förenkla rutiner
  - Hålla meröppet med självbetjäning där det är möjligt
  - Tillämpa flexibelt arbetssätt på alla enheter och bemanna efter behov
  - Stärka läsning, lyssnande och skapa upplevelser som gör skillnad
  - Integrera med våra besökare, vara personlig men inte privat
  - Spegla tidens medieformer i våra inköp och utlån
- Bibliotekets åtaganden uppfylldes.

Kultur

- Alla Tyresöbor i åldern 7–19 år erbjuds plats i kulturskolan. Om det blir kö till vår verksamhet tillämpar vi strikta turordningsregler.
- Vår undervisning i kulturskolan omfattar minst 28 lektionstillfällen per läsår.
- Alla elever i sång- och instrumentundervisning har möjlighet att delta i kör, orkester eller ensembleverksamhet efter det första året i kulturskolan.

Kulturenheten garanterar att kulturföreställningar och utställningar arrangeras för alla medborgare varje år:

- Åtta samtidskonst- och temautställningar.
  - Tio teaterföreställningar för barn och föräldrar i olika delar av kommunen.
  - Åtta musikprogram med professionella artister på kommunens äldreboenden.
  - Fyra stora konserter eller andra musikarrangemang för kommunens ungdomar.
  - Kultur- och idrottsgalan, Tyresöfestivalen, Medeltidsdagarna och nationaldagsfirande.
- Tyresö kultur har under året uppfyllt kvalitetsgarantierna

Viktiga händelser

Fritid

Som ett steg i att utveckla föreningars styrelser och föreningsledare har under året en fortsatt satsning på utbildning gjorts. Tyresö kommun har slutit ett avtal med idrottens studieförbund (SISU) som ges möjlighet att bedriva en aktiv uppsökande verksamhet bland våra lokala föreningar. De två kurserna *hjärt- och lungräddning (ca 40 deltagare)* och *sexuella trakasserier inom föreningslivet (ca 20 deltagare)* har varit två bland flera olika attraktiva utbildningar som erbjudits.

Tyresö kommun har gjort flera insatser för att förbättra utbudet inom fritid och kultur för personer med funktionsnedsättning. Tillsammans med Haninge, Nynäshamn Huddinge och Stockholm stad ordnades ett Beachparty i augusti för ungdomar i åldern 10-21. Ungdomarna fick möjlighet att prova på olika aktiviteter som till exempel klättring, fäktning, schack, minigolf och ribb-båt. På kvällen ordnades grillning och disco.

Tyresö kommun har tillsammans med kommunerna i Haninge, Nacka och Nynäshamn tagit fram en katalog inom kultur- och fritidsaktiviteter som riktar sig speciellt för de som är i behov av extra stöd.

Fritids- och kulturenheten har under året arrangerat sju olika teaterföreställningar till barn med särskilda behov. Dessa har varit välbesökta och mycket uppskattade av elever och personal.

I mars månad arrangerades den traditionsenliga Kultur- och idrottsgalan i Tyresö. Galan syftar till att uppmärksamma och hylla människor som på olika sätt gjort fina insatser för sin förening och för Tyresö.

Bibliotek

Biblioteket har under hela 2012 arbetat med att införa ny RFID-teknik i media och låne-cirkulation. Alla mediaenheter, har nu RFID-etiketter och de fyra nya utlånings- och återlämningsautomaterna för RFID-teknik som leasas, har tagits i bruk. Även nya stöldbågar med den nya tekniken till alla biblioteksenheterna har leasats och installerats. Nya chippade bibliotekskort har inköpts och arbetet med att byta ut alla gamla kort mot nya har pågått hela året.

Bibliotekets service, ”Boka en tjänst” fortsatte. Bibliotekets kunder kan boka individuell vägledning i självbetjänar på nätet. Främst hur man använder kommunens och bibliotekets webbsida men även allmän vägledning till sociala medier och olika e-tjänster. Tyresö bibliotek är samarbetande partner med den nationella Digidel-kampanjen. Samarbetet med Seniornet i Tyresö fortsatte dessutom med träffar på både Huvudbiblioteket och i Trollbäcken. Under året deltog biblioteket i den gemensamma Europeiska satsningen ”Get online week”.

Biblioteket fortsatte att utveckla sin nya interaktiva webbsida ARENA. Besöken på webbsidan ökade med 6 %. ”My Library”-appen för smartphones och surfplattor, utnyttjades flitigt. Ca 13 600 biblioteksärenden skedde mobilt under året.

E-boksutlåningen fördubblades under året. E-boksutlåningen utgör dock endast 2,5 % av den totala utlåningen. Kostnaden är ca. 2,8 % av mediaanslaget. E-bokslånen uppgick till på 6141 lån 2012 mot 3148 år 2011.

Biblioteket har genomfört ett antal program för både barn och vuxna samt haft både stickcafé och seniorsurf i Trollbäcken. På Strandtorget har biblioteket deltagit i olika torgaktiviteter som julmarknad och vårmarknad.

Trettio personer av våra låntagare som är synskadade eller dyslektiker tog del av möjligheten till att själva ladda ner media från Tal- och punktskriftsbiblioteket inom ramen för bibliotekets avtal med staten (Justitiedepartementet) och 1039 nedladdningar gjordes 2012.

Biblioteket har genomfört IT-plattformsbudet som hela kommunen gör och tvingats byta ut ca.20 datorer som inte höll måttet.

Biblioteket genomförde förtidsröstning i sina lokaler i den lokala folkomröstning som genomfördes i kommunen under året.

Kultur

Kultur- och idrottsgalan arrangerades för tredje året. Kulturstipendier och priser delades ut under festliga former.

Medeltidsdagarna genomfördes den 19-20 maj och lockade ca 10 000 personer till två innehållsrika upplevelsedagar i kulturhistorisk miljö.

Samtidigt som Tyresöfestivalen invigdes den nya stadslekiparken. 48 utställare deltog, varav 29 föreningar, sex politiska partier, pingstkyrkan och två kommersiella aktörer. Från Tyresö kommun deltog kulturenheten, kulturskolan, Café Bonza, Naturskolan, fritidsavdelningen, renhållningsenheten, parkenheten och representanter för fritidsgårdarna. På stora scenen var huvudnumret Janne Schaffer music story med det främsta ur artistens musikaliska bana. Det stora blå – åtta slagverkare med funktionsnedsättning, öppnade festivalen och Mary N'Diaye, som gjort succé i The Voice avslutade. Däremellan uppträdde kulturskolans elever, fritidsgårdarnas barn och ungdomar och lokala förmågor. Vädret var dåligt vilket drog ner antalet besökare. Väderkänsliga aktiviteter flyttades inomhus, men programmet genomfördes enligt plan. Besöksantal: cirka 1200 personer.

Under året infördes möjligheten att köpa biljetter via kommunens hemsida. Det är en ökad service till medborgarna, samtidigt som det minskar det administrativa arbete och kontanthantering.

Det webbaserade arkivredskapet CALM införskaffades och utbildningsinsatser har genomförts. Kommunens konstinnehav är inlagt, vilket ger översikt och effektiviserar vid inventering.

Nyckeltal

Biblioteket redovisar sin fullständiga statistik till Regionbiblioteket Stockholm och till Kungliga biblioteket i januari och februari. Resulterar i två publikationer: ”Folkbiblioteken i Stockholms län i siffror” & ”Kulturen i siffror: Folkbiblioteken” Dessa publiceras i vår/sommar och redovisas i nämnd.

Genom medel från Statens kulturråd - Skapande skola - har andelen barn som får del av kulturarrangemang ökat med 32 %.

Nyckeltal	Utfall 2011	Utfall 2012
Fritid		
Antal deltagare i föreningslivet i åldrarna 7-20	9350	9410
- varav flickor	4220	4260
- varav pojkar	5130	5150
Bibliotek		
Lån/innevånare	5,43	5,44
Nya låntagare	2638	2807
Utlåning av media	234 339	236 852
Fysiska besök	257 634	247 822
Webb-besök	77 398	82 423
Besök/invånare*	7,7	7,5
öppetimmor	5141	5748
Sammanlagt genomfördes 227 barnaktiviteter/program för 5853 barn. * inkl. webbesök		
Kultur		
Besök i Tyresö konsthall	22 415	22 740
Utställningar	8	8
Elever som deltagit i visning och arbete i verkstaden	453	485
Elever i kulturskolan	1 179	1 361
Program genomförda i egen regi	97	98
Besökare offentliga arrangemang	15 430	16 042
- varav under 18 år	8 250	8 291
Skapande skola-satsningen 2011/2012 respektive 2012/2013	690 000 kr	1 113 000 kr
Elever som fick del av satsningen	823	3 727
Nettokostnad per elev i kulturskolan per invånare 7-19 år	1 051	1047 kr
Andel elever i kulturskolan	14 %	17 %
Fördelning flickor/pojkar	60/40	62/38
Nöjd medborgarindex – kultur (mäts vartannat år)	62*	-
<i>*Bäst i Södertörn tillsammans med Haninge</i>		

Ekonomisk uppföljning

VERKSAMHET		UTFALL	BUDGET	Överskott (+)
Belopp i tkr (löpande priser)				Underskott (-)
		2012	2012	2012
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	Kostnad	65 952	64 298	-1 654
	Intäkt	7 810	5 407	2 403
	Netto	58 142	58 891	750
Fritidsverksamhet	Kostnad	28 375	26 636	-1 739
	Intäkt	3 788	1 956	1 832
	Netto	24 587	24 680	93
Bibliotek och kultur	Kostnad	37 577	37 662	86
	Intäkt	4 022	3 451	571
	Netto	33 555	34 211	657

Kultur- och fritidsnämnden redovisar sammantaget ett överskott för 2012 på 750 tkr. Fritidsenheten redovisar lägre centrala kostnader. Biblioteket har 850 tkr lägre kostnader än budgeterat vilket är nämndens besparingskrav. Kulturverksamheten redovisar ett underskott på 264 tkr för bl.a. Café Bonza.

Omvärldsanalys och framtid

Fritid

Utveckling med ny teknik, självbetjäning via webb och efterfrågan på ny teknik inom området fritid fortsätter.

Fortsatt stor tonvikt kommer att läggas på utbildning av föreningarnas ledare och styrelser då behovet är stort. Fritidsenheten ser en utmaning i att ytterligare öka intresset för utbildningsfrågor.

Fler föreningar har nått elitnivå och med det följer idrottsförbundens allt högre krav på hallar/anläggningar för spel på högre nivåer. Tillgången på idrottsanläggningar är inte tillräcklig i Tyresö såväl som i Stockholmsregionen som helhet. Inom de traditionella idrotterna framförs önskemål om betydligt mer tid i Tyresös lokaler och anläggningar än vad som kan tillgodose. Kraven på upprustning, tillbyggnad och modernisering är också höga, då flertalet av kommunens anläggningar är från 60- 70 och tidigt 80-tal.

Under 2012 har en utredning startat, efter initiativ av Stockholm stad och Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer (FSKF), med syfte att kartlägga efterfrågan för regionala idrottsanläggningar i Stockholms Län. Tyresö kommun är delaktiga i projektet.

Befolkningsförändringarna i Tyresö påverkar verksamheterna eftersom behovet och kraven på kultur- och fritidsutbudet förändras. Folkmängden fortsätter att öka i Tyresö kommun vilket leder till ett ökat behov av olika rekreationer. Personer som är 64 år och äldre är den grupp medborgare som ökar mest, vilket kan resultera i att utbudet behöver förändras i framtiden.

Unga människor med mycket fritid är en annan grupp som växer i antal. Ungdomsarbetslösheten ökar och det är viktigt att fånga upp denna befolkningsgrupp.

Bibliotek

Utvecklingen med ny teknik, självbetjäning via webb och efterfrågan på nya medieformer fortsätter. Speciellt utlåning av e-böcker förväntas öka. Detta attraherar nya låntagargrupper som tidigare inte efterfrågat bibliotekets tjänster. Vår interaktiva nya webbsida ARENA fortsätter vi att bygga upp och utveckla tillsammans med den ”My Library” för smartphones och surfplattor. Detta kommer ytterligare att förbättra bibliotekets tillgänglighet och service. Även betaltjänster på bibliotekets webbplats skall prövas för att minska kassahanteringen på biblioteken.

En ny bibliotekslag förväntas träda i kraft 1 juli 2013 och den statliga litteraturutredningen kan komma att lägga förslag om e-böcker och om läsfrämjande insatser under året.

Biblioteket fortsätter den lyckade satsningen ”Boka en tjänst” för att erbjuda digital delaktighet för dem som riskerar att stå utanför samhällets webbinformation och e-tjänster. Vi fortsätter att erbjuda extra utökad obemannat öppethållande på biblioteket i

Tyresö centrum på förmiddagar även hela 2013. Filialerna kommer att ha sommaröppet en dag i veckan.

Kultur

Inom kulturområdet finns två starka trender som påverkar den verksamhet Tyresö kultur bedriver inom allmänkultur, kulturskola, ungdomskafé och naturskola (från januari 2011). Den ena är att samverka och uppnå synergieffekter, effektiviseringar, kunskapsutbyte och kanske ett bredare utbud. En annan är att digitalisera och därigenom tillgängliggöra, systematisera och öppna nya möjligheter.

Samverkanstrenden

En ny modell för regional fördelning av statliga kulturpengar sjsattes under 2011. I januari tog Kulturrådets styrelse beslut om de fem första kulturplanerna och har då som mål att fördela medel till fem landsting. Målet med den nya modellen är att skapa ett ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer. Modellen för regional kultursamverkan bygger till stora delar på utökad dialog mellan alla parter.

Kulturutredningen (SOU 2009:16) föreslår en bredare syn på kulturpolitiken, i utredningen används begreppet ”aspektpolitik” för att beskriva kulturpolitikens betydelse inom utbildningspolitik, arkitektur, stadsplanering, nyföretagande mm. I detta sammanhang blir det extra intressant att Tyresö Naturskola sedan 1 januari 2011 är organiserat under kulturenheten. Naturskolor finns över hela landet och erbjuder fortbildning i hur läroplanernas strävansmål kan uppnås med hjälp av utomhuspedagogik. Naturskolans konkreta och upplevelsebaserade pedagogik bidrar till ökad förståelse för exempelvis hållbar utveckling och klimatförändringar och innebär dessutom en bredare repertoar för lärarna. I Stockholms kulturhus har man integrerat dessa frågor i ett kombinerat kafé och konsumentupplysningscenter, det så kallade ”Ekoteket” där man har utställningar, föreläsningar och föredrag inom ämnet.

Digitaliseringstrenden

Överallt i samhället sker en digitalisering av verksamheter och självservice ökar. Inom arkivområdet sker digitaliseringar av kommunarkiv, lokalhistoriska arkiv och kommunernas konstinnehav vilket medför bättre tillgänglighet för medborgarna. Sollentuna och Nacka är kommuner i regionen som har välutvecklade arkiv som är tillgängliga för allmänheten. Stockholms stad har genom bred samverkan mellan olika förvaltningar skapat en webbaserad plattform, ”Stockholmskällan”, som levandegör Stockholms historia och bidrar bland annat till kulturarvspedagogik och livslångt lärande.

Även i Tyresö pågår en digitalisering av det historiska material som finns i kommunens ägo. Arbetet genererar också ny kunskap och nytt arbete, eftersom många Tyresöbor hör av sig till kulturenheten och har material som är av stort intresse för allmänheten. Detta reser frågan om behovet av ett kulturarvsarkiv på nytt, eftersom inget arkiv finns i dagsläget för förvaring av kulturhistoriskt material: bilder, filmer, bandinspelningar med mera. Frågan är nu än mer akut med tanke på att en generation med lång historia i Tyresö håller på att gå ur tiden – vem berättar om Tyresö historia år 2030?

Demografiska förändringar

Den äldre befolkningen ökar i antal vilket påverkar Tyresö kommun både ur en folkhälsoaspekt och ur ett ekonomiskt perspektiv. Inom kultur- och fritidssektorn finns möjlighet att arbeta strategiskt med friskvårdande satsningar som leder till såväl ekonomiska som medmänskliga vinster. I Tyresö är många äldre aktiva inom

föreningslivet och frekventa besökare i Tyresö kulturcentrum Kvarnhjulet. Ibland behöver denna grupp en högre servicenivå än den som i dagsläget tillhandahålls. Under en rad år har självservicen utvecklats, och risken finns att den som behöver hjälp faller utanför ramen och stannar hemma istället för att delta. Både aktuell forskning och besökarna själva berättar om vilken oerhört stor betydelse det har för livskvalitet och hälsa att ha möjlighet till stimulans genom meningsfull fritid och socialt umgänge.

Unga människor med mycket fritid är en annan grupp som växer i antal. Ungdomsarbetslösheten har tilltagit och det är angeläget att fånga upp denna befolkningsgrupp. Medbestämmande och entreprenörskap präglar verksamheterna i många av landets ”Ungdomens hus”. Som en konsekvens av detta har ungdomscoacherna i verksamheterna möjlighet att ge bidrag upp till några tusen kronor till projekt som drivs av ungdomarna.

Klimatfrågan

Enligt Sveriges Lantbruksuniversitet har svenska barns skogsbesök halverats under 2000-talet. Denna naturbrist innebär dels negativa effekter på barnens hälsa och inlärningsförmåga, dels att de tappar kontakten med och förståelsen för naturen, de ekologiska sambanden och insikten om jordens begränsade resurser. Insikter som är nödvändiga om vi ska kunna hantera klimatfrågan. Dagens barn och ungdomar behöver rustas med kunskaper om miljö- och klimatfrågor och verktyg för en omställning till ett hållbart samhälle. Mer utomhuspedagogik i skolan är en viktig del i denna process.

I de nya läroplanerna för skolan och förskolan läggs stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska prägla förskolans verksamhet. Varje förskolebarn ska utveckla sin förståelse för naturvetenskap. Därför behövs det fortbildning både för skolans och förskolans befintliga personal samt för barnskötarutbildningen. Även i detta arbete är utomhuspedagogiken viktig.

Verksamhetsförändringar 2014

Fritid

Med start från 1/1 2014 sker all närvarorapportering av Lokalt Aktivitetsstöd via kommunens nya redovisningssystem ApN (aktivitetskort på nätet). Implementering sker under 2013.

Bibliotek

Inga ännu kända.

Kultur

Inga väsentliga verksamhetsförändringar är beslutade för 2014. Under 2013 utreds möjligheten att konkurrensutsätta delar av kulturenhetens verksamhet.